

Lämmin sydän ja antelias käsi

On ilahduttavaa ja uutta uskoa antavaa todeta, että edelleen löytyy henkilöitä, jotka lämmöllä suhtautuvat meidän pyrkimyksiimme. Mutta vielä ilahduttavampaa on todeta, että niin omassa piirissämme kuin sen ulkopuolellakin on henkilöitä, joilla lämpimän sydämen ohella on antelias käsi.

Näihin ajatuksiin on antanut aiheen eräät lahjoitukset, joita seuramme on viime aikoina saanut sekä »perhepiiristämme» että työtämme tukevilta ystävillemme. Niinpä on eräs johtokuntamme jäsen mm. kartuttanut nimikkorahastoaan 100.000 markalla ja antanut tällä teollaan hyvän esimerkin. Hänen lahjoituksensa ei jäänekään ainokaiseksi.

Erikoisesti juuri nykyhetkellä, jolloin elämme seuramme toiminnassa eräänlaista murroskautta, pyrimme hakemaan toiminnallemme uusia ja tarkoituksenmukaisia muotoja sekä sen ohella saamaan uusia ja nuoria voimia mukaan yhteiseen työhömmme, on saadulla taloudellisella tuella mitä kauaskantoisin merkitys. Kun lisäksi valmistaudumme viettämään tulevana vuonna seuramme 50-vuotisjuhlaa, on taloudellisen tuen saaminen sitäkin tervetullempi. Jokainen lahjoitus, »lesken ropokin» on omiaan antamaan meille uskoa ja luottamusta. Nämä lahjat todistavat, että työllämme ja asiallamme on yhäkin ystäviä, jotka voivat ja tahtovat työtämme tukea. Ja ennen kaikkea, nämä lahjoittajat saavat esimerkiksi matkaan myös ne, jotka ovat syystä tai toisesta yhteisestä asiastamme loitonneet.

Monien muiden tehtävien ohella on seuramme toimintaan oleellisena liittynyt vuosittain suoritettu opintoapurahojen jako varattomille itä-karjalaisille opiskelijoille. Vaikkakin sotien jälkeen tapahtunut rahanarvon aleneminen on erittäin kipeästi koskenut seuramme rahastoihin, on kaikesta huolimatta voitu vuosittain jakaa joukko apurahoja. Viime vuosina on jaettujen apurahojen määrä lähennellyt vuosittain 100.000 markkaa. Näissäkin vaatimattomissa puitteissa on varmaan moni karjalainen opiskelija saanut lievitystä taloudellisiin vaikeuksiinsa, vaikkakaan apu ei aina ole riittänyt edes kaikille kipeimminkään sitä tarvitseville.

Seuramme suorittaman työn ja sen päämäärien kannalta onkin juuri oman sivistyneistön kasvattaminen eräs keskeisimpiä. Saattaa opinteille lahjakkaita nuorukaisia, tukea heitä taloudellisesti ja ohjata heidät seuramme piiriin työmme jatkajiksi, ei ole vähäarvoinen tehtävä. Se ei ole pelkästään seuramme tehtävä, vaan se on kaikkien karjalaisten yhteinen. Tässä samoin kuin seuramme toiminnan tukemisessa yleensäkin voimme vielä paljonkin tehdä.

Esimerkki on jo annettu. Karjalainen! Nyt on Sinun vuorosi. Me olemme ylpeitä karjalaisuudestamme. Ymmärtäkäämme myös oikein ne velvollisuudet, joita karjalaisuus meille itse kullekin asettaa. Nyt on oikea hetki osoittaa teoin, että meillä todella on sukupiirteeksi tunnustettu ominaisuutemme jäljellä: Lämmin sydän ja antelias käsi.

A. L.

Koropinkylä Repolassa.

Koropinkylä sijaitsee samannimisen järven luoteispäässä. Järvi ulottuu kylästä luoteiseen n. 3 km ja koilliseen n. 15 km. Koroppijärven luoteispäässä kulkee vanha heimosotien aikana tehty kylätie. Järven päähän laskevan joen siltaa kutsuttiin Seurasalmen sil-laksi. Nykyinenkin maantie on tehty samoille paikoille. Siitä huolimatta, että Koropinkylä on ollut suuren kauppätien varrella, joka muinoin kulki Suomesta aina Vienanmerelle asti, ei sen aikaisissa Novgorodin Gramotoissa mainita mitään kylästä, vaikka Tuulivaarankylä on ollut monesti huomion kohteena. Näiden kylien välillä on maanteitse 5 km. Kylä on niihin aikoihin ollut kovin pieni, talot pieniä, joten se ei ole herättänyt erikoista huomiota. Noin 60 vuotta sitten oli jo Koropinkylässä kymmenkunta taloa. Kylä oli jakaantunut kahteen osaan järven pohjois- ja etelärannoille. Koropinkylässä ei aikaisemmin ollut tsasounaa eikä kyläprasniekkaa. Tuulivaaran tsasouna oli pyhitetty apostolien Pietarin ja Paavalin muistolle, sentähden kyläjuhlatkin olivat samannimiset ja pidettiin ne heinäkuun aikana. Koropinkyläläiset pitivät tätä prasniekkaa omana ja muut kyläläiset muistivat käydä Koropissa Petrunpäivänä kunnes koroppilaiset rakensivat kyläänsä tsasounan pyhän Iljan nimiin ja kylän prasniekkapäiväksi tuli Iljanpäivä.

Näistä kylän etelärannalla olevista taloista tahdon nyt vähän kertoa. Näiden talojen pojista kehittyi aikojen kuluessa huomattavia kauppa- ja liikemiehiä. Pääsippä muutama opintiellekin. Talot olivat rakennetut kauniille niemelle, jonka oli muodostanut Koropinjärvestä lähtevä joki. Kaksi taloa oli isoa karjalaismallista, kaksi oli pienempää, joista yksi oli Iivana Leveisen torppa. Leveisen isä oli tuotu kylään kruunun metsävahdiksi jostain Venäjän kasvatuskodista. Hän oli myöhemmin menettänyt tämän viran jostain syystä.

Hän oli ollut pitäjän postinkantajana ja kuljetti postin Repolasta Rukajärvelle. Matka piti tehdä aina vain jalkaisin, kun ei siihen aikaan ollut maanteitä. Talvella sattui joskus saamaan mieronkyydin. Tämä mies oli, harvinaista kyllä, kirjoitustaitoinen. Kun hän kulki pitkiä matkoja Karjalan korvissa, oli hän tietävästi puihin ja varsinkin vanhoihin kelohonkiin kirjoitellut omia nimikirjaimiaan. Ne säilyivät puissa, kunnes puut kaadettiin, kun maanteitä alettiin rakentaa.

Toisen mökin omistaja oli nimeltään Triiho Bogdanof. Hän oli nuoruudessaan ollut paljon Suomen puolella, mistä oli myös vaimonsa tuonut. Kevätkesästä hän kuulemma aina keräili muurahaisen munia ja oli siinä työssään taitava. Munat hän sitten myi Suomeen ja sai sievoiset tulot niistä. Triiho korjaili urakalla myös Suomesta tulevaa maantietä. Metsäkämpässä hän oli tavallisesti yötkin, varsinkin kesäaikana. Hän pesi itseänsä harvoin, sillä kasvot olivat aina paksulta liassa ja noessa. Kesäisin hänen tapanansa oli kävellä avojaloin. Kooltaan oli Triiho keskikokoa suurempi, leveäharteinen, ahkera työntekijä, jolla kerrottiin olevan voimia vaikka karhun kanssa tapeluun.

Suurempien talojen omistajia olivat Timo ja Iivana Mauranen. He olivat veljeksiä. Timo Mauranen oli

keskikokoinen mies, joka oli hyväntahtoinen ja ahkera maanviljelijä. Hänen vaimonsa oli myös hyväntahtoinen ja vieraanvarainen. Kummallakin talolla oli suuret pellot, joten he olivat omavaraisia viljaan nähden. Ennen vuosisadan vaihdetta kumpikin talo teki suuret kaskipellot, niinkuin oli Karjalassa tapana siihen aikaan. Myöhemmin kaskiviljelyksestä luovutaan ja siirrytään yhä suurempiin peltoviljelyksiin.

Timo Mauranen on syntynyt n. v. 1845 ja hänen vaimonsa oli vähän nuorempi. Tämä oli syntyisin Lusman kuuluisasta ja rikkaasta talosta Riigolasta. Heillä oli viisi poikaa ja yksi tytär. Vanhin poika oli syntynyt 1871, nimeltään Feodor. Hän siirtyi myöhemmin Tuulivaaraan tätinsä taloon, Tserniin ottopojaksi. Feodor oli naimisissa kahdesti. Ensimmäinen vaimo oli Kiimanvaaran kylästä Omosu Sakkosen tytär, joka oli hiljainen ja siisti emäntä. Toinen vaimo oli omasta kylästä. Tämä oli heillä ollut palveluksessa, Natalia nimeltään. Pahat kielet tiesivät kertoa, että Feodor teki tuttavuutta tämän tytön kanssa jo ennenkuin oma vaimo oli kuollut. Feodorin vanhin poika Ville kaatui Rumanian rintamalla, ensimmäisessä maailmansodassa. Toinen poika kuoli tapaturmaisesti, kun sotkeutui tuulimyllyn siipiin. Tytär oli kansakoulunopettajana.

Toinen Timon poika oli Vasselei, joka oli syntynyt 1874. Hänen vaimonsa oli Repolasta Maria Netsäinen, syntyyään David Netsäen tytär. Jo nuorena miehenä Vasselei aloitti kaupantekonsa. Ensin hän kantoi laukkaa niinkuin moni sen ajan mies. Myöhemmin hän avasi sekatavarakaupan Lieksassa, Hovin vanhalla paikalla. Huolimatta pienestä alusta kauppa edistyi hyvin ja kun hänen vaimonsa osoittautui hyväksi kauppaehkäksi, edistyi liike hyvin, ja Vasselei Maurasesta kehittyi eräs Karjalan suuremmista liikemiehistä. Kauppa muutettiin uuteen suurempaan liikehuoneistoon. Liikkeen laajennettua muutettiin liikkeen nimi Lieksan Kauppa Oy:ksi. Vasselei ei koskaan salannut, että hän oli karjalainen ja mielellään noudatti heimonsa tapoja. Hän kuoli v. 1934 ja jätti jälkeensä suuren omaisuuden. Kaupanjohtajaksi tuli nyt Vasselein vanhin poika Nikolai. Hän on syntynyt 1898. Nikola palveli ensimmäisen maailmansodan aikana armeijassa ja sai vänrikin arvon. Liike on hänenkin aikanaan taitavissa käsissä vain kasvanut niin, että liikkeellä on jo parisenkymmentä sivuliikettä. Nikolailla on kaksi veljeä Feodor ja Pauli. Nikolai on saanut kauppaneuvoksen arvon. Toisetkin veljet ovat kehittyneet taitaviksi liikemiehiksi.

Kolmas Timon pojista oli Ilja, syntynyt 1876. Hän palveli sotaväessä Kaartin rykmentissä Pietarissa. Hän oli pitkäkasvuinen ja komea mies. Silloin kaartinrykmentteihin ei otettu huonokuntoisia miehiä. Päästyään reserviin hänet mobilisoitiin 1905 Japanin sotaan. Oman pitäjän poikain kanssa hän kävi Mandsuuriassa, Mugdenissa asti, mutta terveenä vain sieltä palasi takaisin. Naimisissa hän oli Haukkasaaren kylästä Daavid Pottosen tyttären kanssa. Tämä oli sievä ja vieraanvarainen nainen. Moni matkamies sai hyvän kohtelun talon emännän taholta. Talon karjahuoneet olivat suuret ja niihin mahtui monta hevosta yöksi. Vuonna 1899 rakennettiin toinen talo, suomalaisen maalaistalon mallinen, niin että vanha talo jäi nyt kokonaan karjan suojaksi.

Kun toiset veljet siirtyivät Suomeen liikealalle,

täytyi Iljan jäädä kotiin maanviljelijäksi isä-ukon avuksi. Hän hoiti hyvin talonsa tehtävät, sillä olihan hän riski ja roveva mies. Kun talvella oli vähän aikaa, kävi hän rekikauppaa tai ajoi rahtia. Iljan pojasta Pekasta kehittyi suurliikemies ja onhan muitakin hänen poikia liikealalla. Kahdesta tyttärestä Annista ja Darjasta tuli koulunopettajia. He menivät hyviin naimisiin. Ilja kuoli v. 1933. Neljäs Timon poika oli Andrei syntyi 1878. Hänen vaimonsa oli Repolasta Palagia, os. Netsäinen. Nuorena miehenä Andrei oli kulkukauppiaina Etelä-Suomessa Säkkijärvellä. Hän avasi sitten kauppaliikkeen Repolaan. Vuonna 1920 hän siirtyi Lieksaan. Andrei itse oli hyvä harmonikko-soittaja ja laulaja. Heillä oli Ville-niminen poika, joka ensimmäisessä maailmansodassa palveli sotaväessä. Myöhemmin Rukajärven kommunistit hänet vangitsivat ja veivät tutkittavaksi Povenstaan.

Sitten hänet murhattiin yhden Rukajärveltä kotoisin olevan miehen kanssa. Tämä oli nimeltään Miihkali Teronen. Hän oli Tuulijärven Tzermin vävy. Toisen lapsi Andreilla oli tytär Klaudia. Hän oli alakansakoulunopettaja. Andrei kuoli v. 1933, ja hänen vaimonsa kuoli myöhemmin. Viides poika veljeksistä oli nimeltään Ippo. Hän oli syntynyt v. 1878. Nuorena miehenä hän oli veljensä liikkeessä, mutta myöhemmin hän avasi Lieksaan oman liikkeen. Hänen vaimonsa oli Miina Partanen. He kuolivat lapsettomina. Ainoan Timon tyttären nimi oli Daria. Hän oli syntynyt 1875 ja meni naimisiin hyvään taloon Tsolkan kylässä. Miehen nimi oli Markus Hörttsä. Tästä kehittyi hyväntahtoinen ja ymmärtäväinen emäntä.

Hörttsän talo oli pitäjän taloista komein ja suurin. Peltoja talossa oli niin paljon, että pidettiin talossa kolme hevosta ja useita lehmiä. Palvelijoita oli myös paljon. Markuksen veli Iivana oli ollut nuoruudessaan liikemiehenä kiertämässä milloin missäkin ja hän saavuttikin hyvän liikemiehen maineen Pietarissa.

Koropin toisen suuren talon isäntänä oli Iivana Mauranen. Hänen vaimonsa o.s. Höttönen oli Lentierasta. Talo oli n. 80 m. etäisyydellä Timon talosta. Välillä oli karjakuja ja kurensiipinen aita. Iivana oli leveäharteinen ja miellyttävä ukkeli, joskus hän pikkuisen ryyppiskeli. Silloin hän oli hyvällä tuulella ja lauleskeli ja tuumaili, että mikäpä ukon on eläissä, sillä pojat pitävät hyvän huolen niin talosta kuin ukostakin. Talo olikin hyvin hoidettu ja pellot hyvässä kunnossa. Vanhempi Iivanan poika Paavo oli syntynyt. Hänen vaimonsa oli Törhösen tytär Maria. Paavo ensiksi palveli kauppa-apulaisena Vaseli Ipat-tisella. Mutta sitten avasi oman liikkeen Nurmekseen ja hyvin hän sitä hoitikin. Kuollessaan hän oli miljoonamies ja sai sitä ennen kauppaneuvoksen arvonimen.

Hän oli m.m. suuren kivitalon omistaja. Lapsia heillä oli 2, poika ja tytär. Toinen ukko-Iivanan poika Iivana oli syntynyt 1876. Tämä joutui sotaväkeen, missä kirjoitus- ja vejäjängkielen taitoisena pääsi kompaniikirjuriksi. Reserviin päästyään hänkin joutui mobilisoitavaksi, Mandsuuriaan Japanin sotaan.

Kun ukko Iivana vanheni, niin talon hoito siirtyi Iivana pojan käsiin. Kyllä hän hyvin hoitikin talon. Hevoset hänellä oli hyvät ja usein hän niitä kehui. Kun talvisin taloon kerääntyi vieraita aina Vienanmeren rannoilta asti, puhuttiin paljon hevostista.

Jatkuu sivulle 90.

Kozlenkon salkussa oli toistakymmentä särkimaimaa. Mielissään saaliista unohti kokonaan kirjanpitäjän epäilevät sanat kalarokan hinnasta.

Jotteivät nämä sanat unohtuisi ikiajoiksi ottakaamme käteemme helmitaulu ja laskekaamme yhdessä kirjanpitäjän kanssa, kuinka suuri on Kozlenkon kalarokan todellinen hinta.

Ensiksikin valtion bentsiini. Sitä haaskattiin tällä reissulla enemmän kuin 50 kiloa. Se tekee siinä kolmisenkymmentä ruplaa. Jos tähän lisätään autonajurin päiväpalkka sekä muut menot virka-auton ylläpitoon, nousee kalarokan hinta siinä sadan ruplan paikkeille. Siis viisikymmentä kertaa kalliimpi kuin ruokalassa!

Kozlenko tietenkin rupeaa inttämään vastaan:

— Turhaa panettelua! En ole käyttänyt bentsiiniä grammaakaan minulle säädetyn limiitin yli. Ellette usko, katsokaa dokumentteihin.

Tosi, asiapaperit ovat kunnossa. Kozlenko osaa järjestää asiansa. Ettei olisi mitään puhetta valtion bentsiinin tuhlamisesta henkilökohtaisiin tarkoituksiin, hän määräsi bentsiinivaraston hoitajaksi autonajurinsa vaimon Jegerevan. Ja jottei Jegereva joutuisi kiikkiin, kaikki se bentsiini, joka on haaskattu tehtaan johtajan kalamatkoihin tai muihin samankaltaisiin tarkoituksiin, poistetaan kirjoilta virallisesti, rakennushallinnon päällikön (siis itsensä Kozlenkon) omakätisesti vahvistamien asiapaperien perusteella. Siten tehtiin niiden 19 bentsiinitonnin kanssa, jotka tuhlattiin viime vuonna, sekä viiden tonnin kanssa, jotka ovat livahaneet jonnekin tämän vuoden alkupuolis-kolla.

Laskekaapa nyt kuinka paljon maksavat valtiolle Kozlenkon kalamatkat vuodessa!

Ehkäpä meidän ei kannattaisikaan jatkaa pakinaamme, jos Kozlenko olisi ainoa, ellei hänellä olisi seuraajia. Valitettavasti löytyy toisiakin samankaltaisia »kalamiehiä».

Seuraten isäntänsä esimerkkiä tehtaan rakennustyömaalla toimiva töiden johtaja M. S. Stepanov kävi hiljattain vieraisa anoppimuorinsa luona, joka kuulumien mukaan oli varannut vävypojalleen kaikenlaisia järven antimia alkaen paistetusta lohesta kalakukkoihin asti. Kun muita liikeneuvoja ei ollut, niin sadan kilometrin matkan Kokonselkään Stepanov ajoi tehtaan kuorma-autolla.

Sortavalalaiset eivät ole ehtineet vielä unohtaa autokonttorinsa johtajan Shahovin vierasreissua Lahden pohjaan. Mikä oli matkan päämäärä — kalastelemisenko vai kalarokan syönti — sitä emme tiedä. Mutta tosiasiaksi jää se, että kaikenlaisten särpimien lisäksi Shahov ja hänen ystävänsä Ponomarjov, joka istui auton ohjauspyörässä, olivat nautiskelleet runsaasti viinaa. Niin runsaasti, että paluumatkalla Ponomarjov ei pystynyt eroittamaan mutkaa suorasta tiestä ja ajoi auton kumoon. Auton remontti maksoi valtiolle useita tuhansia ruplia.

Sellaisia ovat tosiasiat. Kuten näkyy, eräissä tapauksissa kalarokan hinta nousee tavallista suurempiin summiin. Sellaisiin, joiden laskemisessa olisi hyvänä apuna prokuraattori.

Lohduttaaksemme viattomia sunnuntaikalastajia sanomme, että moni meistä pitää suuresti onkimisesta. Eikä meillä ole mitään omaa kalarokkaakaan vastaan. Olipa sen hinta kuinka kallis tahansa. Kunhan vaan sitä keitetään omalla eikä valtion kustannuksella.

Koropinkylä Repolassa.

Iivanan vaimo oli Omelian kylästä Ukko Buoklan tytär, Anni o.s. Pönttönen syntynyt 1880.

Kun Koropin kylään oli rakennettu Semstvon toimesta, maantie ja jokeen silta. Vasselei Mauranen, jo silloin suurkauppias Lieksassa rakennetti komean huvilan Koroppiin sillan korvaan. Siellä moni repolainen ja lieksalainen sai nauttia talon vieraanvaraisuudesta. Semstvo oli perustanut Koropin kylään oman majatalon, jota Iivana Maneuran piti. Kolmas ukko-Iivanan poika oli Feodor, joka monet vuodet oli kauppa-apulaisena. Myöhemmin hän perusti oman liikkeen, Kuumoon, mistä sitten siirtyi Kuopioon. Hänen vaimonsa oli Tsolkan kylästä Markus Hörtsän tytär Anni.

Neljäs veljeksistä oli Griku. Hän oli kauppa-apulaisena Pietarissa suuressa kauppatalossa. Hänen vaimonsa oli Nastasia Romanaisen tytär Liitia. Mies oli hyvin sivistynyt ja lukenut.

Viides poika oli Ville, joka jo monena vuotena oleskeli Suomessa ja siirtyi lopulta Suomeen kokonaan, ensin kauppa-apulaiseksi sitten kauppamatkustajaksi. V. 1917 hän liittyi jääkäriiliikkeen ja meni Saksaan. Sieltä palasi jääkärien kanssa. Vv. 1919—20. Hän vaikutti kotipitäjän kohtaloihin. Hänen vaimonsa oli sairaanhoitaja Knuutila.

Kuten sanottu, oli Koropin kylä sivussa valtiosta. Sen vuoksi kesän aikana harvemmin siellä matkalaisia tapasi. Toisin oli talvisin. Talvitie kulki järviä ja tasaisia maita pitkin Koropin kautta. Silloin saattoi esim. Iljan suurissa suojissa olla kerrallaan monta kymmentä matkustajaa yötä ja paikat olivat ihan täynnä. Teekeittiöt saattoivat porista tuntikaupalla ja kun talonväki esim. iltasin ajoi hevosella tai veti kella rannasta suuren suuret astiat vettä täyteen, olivat ne aamusin tyhjat. Tämä tehty matkalaisia varten. Koskaan ei matkalaisilta otettu palveluksesta mitään maksua, jollei oteta huomioon matkalaisten hevosten jättämä pellon hyöste.

Talven jälkeen tulee kesä ja syksy. Tällöin ruvettiin odottamaan talvea ja sen mukana uutta matkailukautta. Sitä odotettiin huolimatta matkalaisten aiheuttamasta vastuksista. Mutta tällainen palveleminen toki ei ollut ominaista vain Koropin kylän asukkaille, vaan se oli silloisissa oloissa yleistä.

Mielihyvällä olen kirjoittanut muistelmiani Karjalan oloista, Karjalan ukoista ja eukoista. Ne olivat oikeita Karjalan tervaskantoja. Ne eivät vähällä unohdu mielestä, nämä edellä mainitut sekä lisäksi Saarenpään Homaset, Tuulivaaran Miikkula Lariset, Kiimanvaaran Sakkuset, Tarasei ja Timo sekä monet muut tutut ja rakkaat nimet. Nälkä ja kato-vuodet pakottivat heidät joksikin aikaa jättämään kotikontunsa. Aina he kuitenkin palasivat kaukaisista viljavista Etelä-Aunuksen maista ja suurella tarmolla ja työllä saattoivat kiviset ja karut pellot kasvaamaan tähkää.

Mutta ajat muuttuivat ja me sen mukana. Siellä entisillä synnyinpaikoilla nyt harjoitetaan uutta yhteiskunnan elämää ja tapoja. Sillä ensimmäinen maailmansota toi paljon käsittämättömiä asioita meidän kaukaiseen Karjalaan. Niihin oli pakko alistua tai siirtyä pois.

V. N.